

L'Arxiu del Centre d'Estudis Santjustencs neix el mes de març de l'any 1981 arrel de la necessitat existent en el Grup d'Història de Sant Just, de recopilar i ordenar el màxim de documentació existent, i posteriorment poder-la consultar cara a l'edició del Llibre d'Història que es pretén publicar com a commemoració del Mil·lenari de Sant Just, l'any 1987.

La tasca de recollida és dura i molt lenta. Se n'encarrega un petit equip, format per en Joaquim Carbonell, en Jordi Cardona, en Joan Gironès i en Marcel·lí Giner; el qual es dedica des del primer dia a la feixuga i sobretot lenta tasca d'anar visitant aquelles persones i aquelles famílies que es creu que poden aportar documentació escrita i fotogràfica interessant per la redacció del Llibre d'Història.

També actua un altre petit equip, de vegades conjunta i d'altres de manera paral·lela, amb el que acabem d'esbrinar. La seva activitat consisteix en la visita a persones molt concretes del poble, sobretot les de més edat, però també a aquelles que han tingut alguna tasca interessant en alguna entitat santjustenca o bé a nivell històric. Aquest grupet s'encarrega de visitar aquestes persones, tot havent preparat un petit esquema sobre algunes qüestions puntuals; i d'enregistrar en una cinta magnetofònica les converses mantingudes amb elles. Posteriorment a la visita es realitza un buidat sobre paper de la conversa mantinguda i d'aquells aspectes que cal destacar-n'hi; aquest nou document s'arxiva en una carpeta apart de la documentació original prestada per part de les famílies. L'equip dels enregistradors està format per la Francesca Cortès, el Joan Gironès i la Núria Rajadell; tot i que en diferents ocasions hi col·laboren altres membres del Grup d'Història, més propers o més interessats en el personatge concret.

S'han realitzat més de trenta visites amb profunditat a santjustencs, i tenim enregistrades en aquest moment 14 cintes, algunes de les quals són avui impossibles de repetir degut al fet de que la persona entrevistada ha deixat d'estar entre nosaltres.

Tot seguit intentarem mostrar a grans trets la realitat del nostre Arxiu que tot i les seves limitacions de temps, i sobretot de caire econòmic, en aquests moments compta amb 1.544 documents escrits i 256 fotografies.

DOCUMENTACIÓ ESCRITA

Des d'un primer moment s'ha tingut un gran interès en la recollida de documents escrits, per damunt els altres. D'aquí que sigui aquesta part de l'arxiu la més densa tant en quantitat de material com en qualitat dels seus estudis.

Per tal de fer-ho més entenedor explicarem a grans trets quin tipus de documents integren l'arxiu:

a) SEGONS LA TEMÀTICA:

1. Administració Municipal	131
2. Administració de Justícia	18
3. Agricultura i Ramaderia	37
4. Associacions	215
5. Cultura	87
6. Defensa	75
7. Demografia	99
8. Eleccions	17
9. Església	89
10. Indústria i Comerç	34
11. Instrucció i Ensenyament	43
12. Obres Públiques i Urbanisme	250
13. Sanitat	44
14. Documentació Notarial	239
15. Llegats i Arxius Patrimonials	66
16. Pergamins	30
17. Cartografia	19
18. Segells	7
19. Llibres Manuscrits	8
10. Privilegis	1
	1.509

Ens donem compte de que els temes més destacats en aquest arxiu són les Obres Públiques, la Documentació Notarial i les Associacions.

Volem assenyalar que el tema de les Obres Públiques té tant de pes precisament perquè hem pogut aconseguir una interessant documentació sobre la construcció dels dos ponts i del camí de la Riera de Sant Just; igualment la construcció de la Carretera Reial ha estat una part important d'aquesta part de l'arxiu.

La Documentació Notarial és molt interessant i sobretot molt important pel nostre Arxiu i pel poble de Sant Just, ja que ens permet arribar a construir arbres genealògics de famílies santjustenques des del segle XIV. A aquesta documentació li donem un gran valor perquè precisament es tracta dels arxius privats de les famílies que hem anat a visitar, tant a nivell de lligams humans (matrimonis...) com a nivell de compres i vendes de terres de Sant Just o bé de fora. En molts dels documents sobre terres, és molt interessant en alguna època el minuciós estudi geogràfic de limitació del terreny, juntament amb explicacions complementàries de l'ambient general.

Les Associacions formen un ampli nucli de documentació, i que considerem que encara ens falta molt per a aconseguir un recull força complet. Les associacions de caire esportiu són potser les que més hi destaquen, trobant un ampli ventall d'activitats esportives santjustenques. En canvi, l'apartat d'associacions de caire cultural es troba molt més incomplet i ens crea dificultats de conèixer les diferents que han existit i/o existeixen; potser en tenim massa poques en nombre, tot i que les poques que hi tenim s'hi troben en força qualitat documental.

De l'Administració Municipal hi tenim un bon nombre de documentació, molta de la qual s'ha pogut obtenir de manera directa des del nostre Ajuntament. Cal dir que hem elaborat un índex de la documentació històrica més interessant de l'Arxiu de l'Ajuntament, tot i que no en tenim còpia de tots els exemplars de què es compona.

Són interessants els estudis demogràfics obtinguts sobretot des de l'Arxiu de l'Ajuntament, i que ens han suposat una gran ajuda a l'hora de treballar els temes pel Llibre d'Història.

Molt paral·lela a la tasca realitzada a l'Arxiu de l'Ajuntament, s'ha realitzat amb l'Arxiu Parroquial: l'elaboració d'un índex sobre la documentació històrica més interessant, i s'ha anat a treballar allà mateix amb la documentació original.

A nivell cultural, d'instrucció, de sanitat... hi trobem un nombre menor de documentació; tot i que tenim present la tasca d'aprofundiment en ells.

b) SEGONS EL LLOC D'ORIGEN:

1.	Revista Vall de Verç	407
2.	Arxiu de l'Ajuntament	69
3.	Arxiu Parroquial	1
4.	Entitats diverses santjustenques	7
5.	Entitats diverses forànies	18
6.	Membres del Grup d'Història	38
7.	Can Carbonell	116
8.	Can Cardona	395
9.	Can Mèlic	135
10.	Can Padrosa	166
11.	Can Vilà	147
12.	Particulars	18
		1.527

La recopilació de documentació escrita s'ha centrat sobretot en la recollida de documentació de caire particular, ja que es tracta de la més desconeguda. Gràcies al llibre de Mossèn Antonino ens arriben amb una immillorable transparència, molts aspectes de la vida pública, i sobretot religiosa.

Per tant tenim un 64% de documentació provinent de famílies particulars, a les quals agraïm sobretot la seva confiança amb nosaltres i amb Sant Just, per haver-nos proporcionat documents a vegades fins i tot amb cert perill de donar a conèixer aspectes íntims i privats de la seva família.

També hem de tenir en compte el 27% de documentació provinent de la Vall de Verç, una revista que hem tingut en compte des del primer número, i que sempre serà font d'entrada de documents pel nostre Arxiu. Alguns articles poden semblar a hores d'ara amb poc valor històric degut a la seva actualitat, però l'Arxiu no solament considerem que s'ha de moure a nivell de documents antics, sinó que l'avui és la història del demà.

També volem agrair de nou a la Vall de Verç la publicació d'articles de caire històric, que han suposat l'única font existent durant una colla d'anys.

c) SEGONS LA DATA DEL DOCUMENT :

1000 - 1050	0
1051 - 1100	1
1101 - 1150	1
1151 - 1200	2
1201 - 1250	0
1251 - 1300	9
1301 - 1350	9
1351 - 1400	1
1401 - 1450	6
1451 - 1500	1
1501 - 1550	6
1551 - 1600	24
1601 - 1650	21
1651 - 1700	24
1701 - 1750	70
1751 - 1800	72
1801 - 1850	206
1851 - 1900	87
1901 - 1910	31
1911 - 1920	47
1921 - 1930	89
1931 - 1940	89
1941 - 1950	13
1951 - 1960	12
1961 - 1970	4
1971 - 1980	101
1981 - 1990	360
	1.286

La distribució de documents en dades cronològiques facilita el tenir una primera visió de les èpoques més cobertes en quant a documentació escrita. Ens donem compte que no tenim pràcticament documentació (el 2.8%) fins el 1550; i a partir d'aquí, a poc a poc n'anem trobant, destacant sobretot entre el 1800 i 1850 amb una considerable quantitat (el 16%). No podem oblidar el 36% ocupat per documents pràcticament actuals.

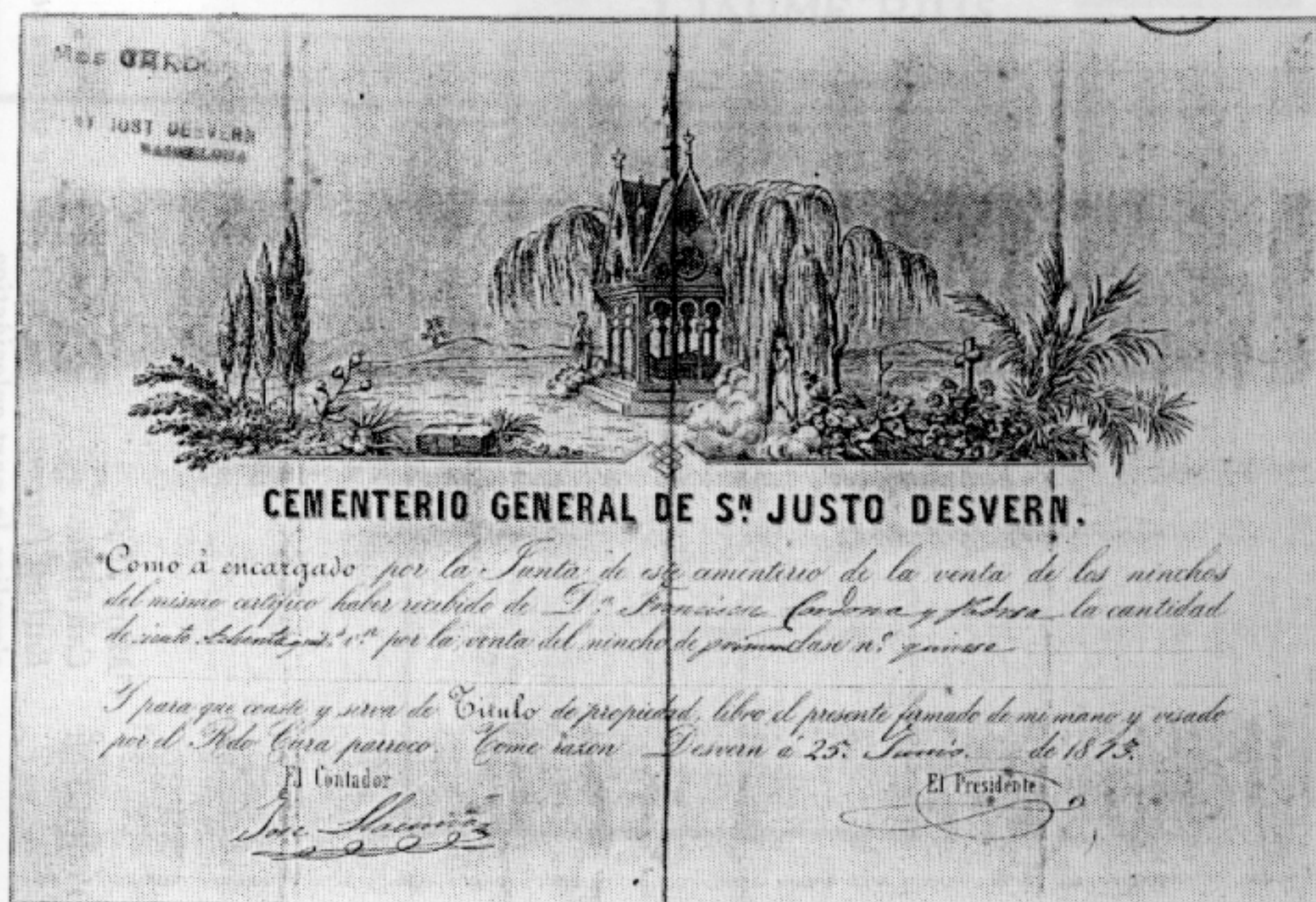
Hem volgut esbrinar el segle XX en períodes de deu anys, ja que ens permet esbrinar amb major detall les dates dels documents, a l'igual que també hi acostumem a tenir més detalls (com fins i tot el dia i el mes concrets). Entre el 1901 i el 1950 hi trobem 269 documents (20.9%) i entre el 1951 i el 1989 n'hi tenim 477 (37.0%); pel que, i com en certa manera s'espera, el 50% de tota la documentació la tenim des del 1900 ençà.

Sant Just Desvern. Llista dels homes
que han de acudir a la cacera del
càrrer del llop per l'oct 8 de juli 1814.

Feliu Gelabert +
Joaquim Roldan +
Joseph Curall +
Joseph Melich +
Masi Solanas +
Francis Padua +
Sedrahi Rabanero +
Joaquim Cellon

La caventia que a la punta del sol l'oct 8
cal expusit acudir a tots los anomenats
a la Casa de est Comu pre-
ciansat de enopeta o furell; bair
la Pena de 2500 m. Just Desvern a 7
de setembre de 1814

DATA: 8 setembre 1814.
FONT D'ORIGEN: Can Carbonell.
TEMA: Relació d'homes destinats a la «cacera del llop».

DATA: 25 juny 1873.
FONT D'ORIGEN: Can Cardona.
TEMA: Venda d'un nínxol de primera classe al Cementiri de Sant Desvern.

Butlletí Parroquial de Sant Just de sortida setmanal on s'explica la part eclesiàstica.

Queviures

La Patrocinia

Bonavista, 65
Sant Just Desvern

Queviures
Pastisseria
Joguines
Vaixella

En aquesta casa trobareu
els riquissims dolços
de la casa
COSMET D'ESPLAIGUES
SERVEI A DOMICILI

Arcadi Cortés

Antiga Casa Valenti :: Fundada l'any 1887

Badó, 9 i 11 : Telefon 8
Sucursal: Plaça Mercat, C : Telef. 70 R

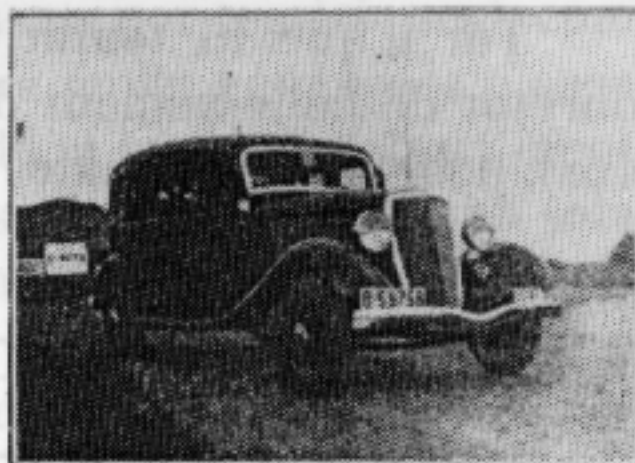
Sabateria de Joan Piquet

Adobs i Tenyits

Elegància, perfecció i solidesa
Calçats a mida
Especialitat en peus delicats
Puntualitat en els encàrrecs

RAMBLA MODOLELL, 10 BIS
SANT JUST DESVERN

Servei
d'auto-taxi
de

JAUME RIUS

Pi i Margall, 17
St. Just Desvern

**AVICOLA
PADROSA**

Venda de pollets durant
els mesos de gener, febrer,
març i abril, fills de galli-
nes seleccionades de posta
anyal de 150 a 200 ous.

SANT JUST DESVERN
Telèfon 110 X

DATA:

Novembre 1935.

FONT D'ORIGEN:

Família Mir.

TEMA:

Unes mostres de propaganda publicitària de botigues i
negocis santjustencs desapareguts avui dia.

DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

Volem especificar abans de presentar les dades concretes d'aquesta part del nostre Arxiu, el fet de que tot i que s'ha considerat des de sempre molt important el recull de documentació fotogràfica, degut sobretot a la poca disposició econòmica del Grup d'Història de Sant Just, no s'ha pogut arribar a formar un ampli arxiu. El realitzar còpies de les fotografies, tasca de la qual se n'ha encarregat molt acuradament en Joaquim Carbonell, buscant una còpia el màxim de fidel a la realitat; ha suposat una despesa que s'ha hagut de relegar a segon terme, davant les fotocòpies de documents escrits. Considerem que la quantitat existent és un primer pas per a considerar important la seva ampliació.

Tot i que hi tenim encara molts punts foscos en les fotografies, sobretot de coneixement de dades i persones (quan hi ha un grup nombrós), podem dir-ne quatre trets il·lustratius.

a) SEGONS LA TEMÀTICA :

1. Agricultura i ramaderia	
– estris del camp	6
1. Associacions	
– esportives	14
– culturals	10
– diverses	2
2. Cultura	
– festes	16
– aconteximents	1
– personatges	8
3. Església	
– edifici	12
– processons	13
4. Indústria	
– fàbriques	13
– oficis	2
– serveis	9
5. Ensenyament	
– edificis	2
– grups d'escolars	15
6. Obres públiques i Urbanisme	
– edificis públics	18
– edificis privats	26

– carrers i places	36
– obres públiques diverses	5
– detalls archit. de cases privades	16
	224

El tema predominant amb més del 50% és el de l'Urbanisme, tant a nivell públic com privat. El recull d'edificis, de carrers i places ha estat el més complet. A l'igual en una segona fase, s'està treballant amb detalls arquitectònics de cases concretes, que són rellevants i que en certa manera són desconeguts per molts dels santjustencs.

Una segona part de l'arxiu fotogràfic està formada per fotografies privades d'aconteixements (que han estat desglossats per temàtiques), com festes públiques, processons o bé excursions; que molta gent tenia a casa perquè precisament ell era un dels personatges de la fotografia. Igualment els grups escolars suposen un recull importantíssim, ja que amb una sola imatge hi figura tota una generació de santjustencs. La feina però ha estat el poder arribar a reconèixe'ls un per un, ja que tot i a vegades consultant en més d'un dels fotografiats, les respostes eren diferents.

b) SEGONS EL LLOC D'ORIGEN :

1. Família Artigas	25
2. Família Carbonell	24
3. Família Campreciós	21
4. Família Cardona	7
5. Família Cortès	10
6. Família Cots	20
7. Família Cuscó	7
8. Família Català	13
9. Família Fosalva	12
10. Família Padrosa	3
11. Família Pascual	5
12. Família Ripoll	7
13. Família Vidal	8
14. Ajuntament de Sant Just	26
15. Membres del Grup d'Història	62
	256

Els diferents membres del Grup d'Història es dediquen a recollir dels veïns o bé de casa, documents fotogràfics que poden ser interessants.

Igualment s'aprofiten les visites realitzades per a conèixer la documentació fotogràfica existent a les cases, tot i que solament se'n recollia alguna per l'arxiu. Algunes d'elles solament se n'ha fet una única còpia per presentar-la al Llibre d'Història.

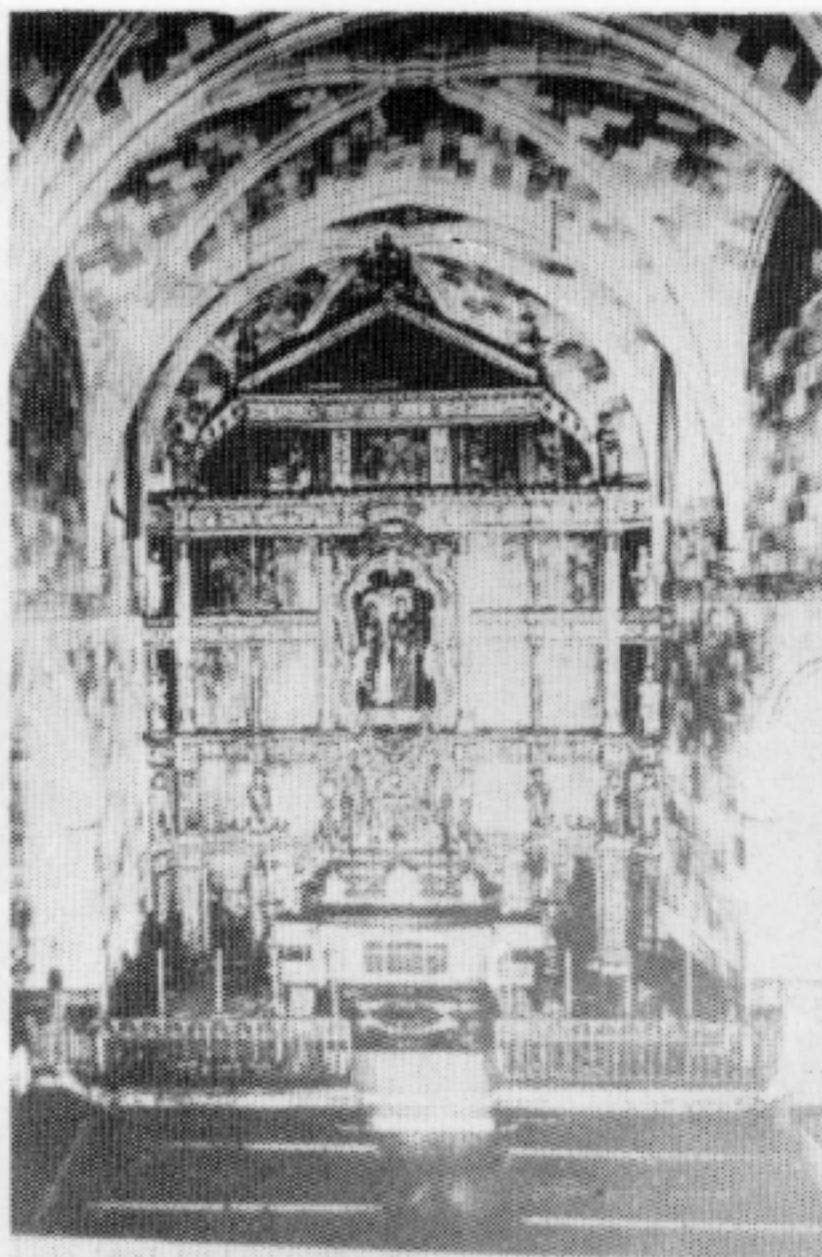
Hi ha moltes famílies en cartera per a anar a recollir-hi fotografies, però esperem tenir un major fons econòmic per a realitzar més còpies.

c) SEGONS LA DATA DE LA FOTOGRAFIA :

1851 - 1900	2
1901 - 1910	1
1911 - 1920	7
1921 - 1930	12
1931 - 1940	13
1941 - 1950	2
1951 - 1960	11
1961 - 1970	11
1971 - 1980	2
1981 - 1990	22
	83

Tal com hem especificat anteriorment, en moltes de les fotografies (32.4%) hi manca la data, fins i tot aproximativa, de la seva realització. Les presses d'aparició del Llibre d'Història van suposar postposar aquesta tasca.

De les fotografies enregistrades, ocupen la majoria des de la meitat dels anys cinquanta cap a l'actualitat; moment també en el què l'interès i les possibilitats de la fotografia han estat més rellevants.

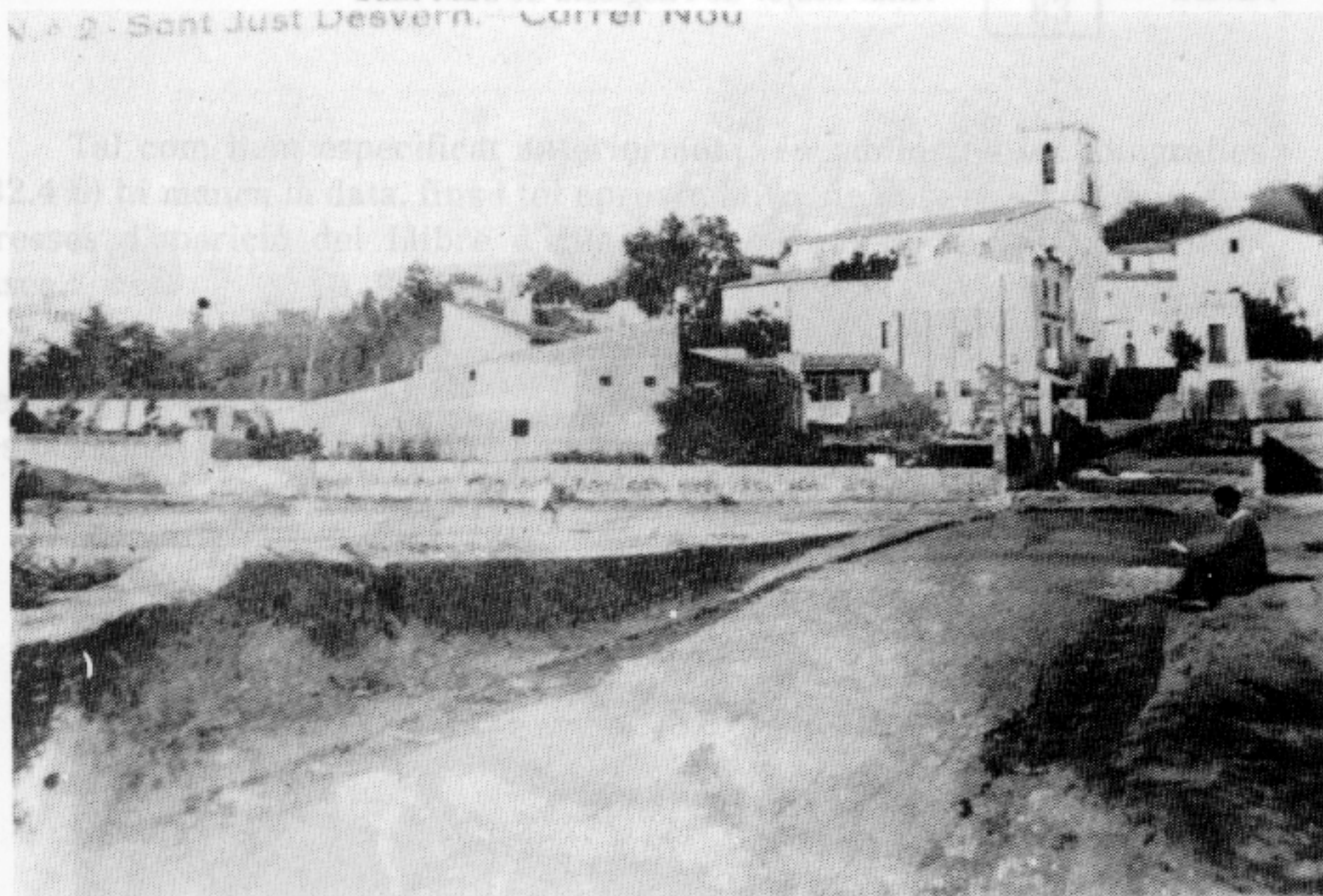
DATA: 1921.
 FONT D'ORIGEN: Família Cardona.
 TEMA: Altar Major de l'Església de Sant Just.

DATA: 1960.
 FONT D'ORIGEN: Família Pascual.
 TEMA: Alfombra de flors de la processó de Corpus a la plaça de l'Ajuntament.

DATA: 1918.
 FONT D'ORIGEN: Grup d'Història.
 TEMA: Creu del Padró i vista panoràmica parcial del terme de Sant Just.

DATA: 1921.
 FONT D'ORIGEN: Família Cortès.
 TEMA: Vista del carrer Nou, avui dia Verge dels Dolors.

DATA: 1924.
 FONT D'ORIGEN: Família Artigas.
 TEMA: Acció n.º 1 de l'Ateneu Santjustenc.

DATA: 1926.
 FONT D'ORIGEN: Família Cuscó.
 TEMA: Carro de repartir el pa, a la Plaça del Sagrat Cor.

CLOENDA

Reconeixem que l'Arxiu del Centre d'Estudis Santjustencs no és més que el cervell i el cor del Grup. Sabem d'antuvi que algun expert en arxius hi pot trobar desencerts, i força; però ha estat una tasca paulatina realitzada per santjustencs amb interès però no especialització professional.

L'Arxiu no solament ens permetrà estudiar el nostre passat (i el nostre present) sinó que suposarà la font de vida del Centre i suposarà un llegat indiscutible pel poble de Sant Just Desvern.